

Barcelona, 2 de març de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2541 - 15 cts. - Atrassats 30

L'IDEAL DEL SENYOR ESTEVE

—Ja que no en fan les xemeneies, en faré jo de fum. Sempre és un consol

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Hoy tarde:

ISABEL CORTES, VDA. DE PUJOL

Noche, el formidable éxito de Millàs-Raurell:

LA LLOTJA

Mañana noche. Velada selecta, extraordinaria representación de:

LES RATÉS (Els fracassats)

de H. R. Lénormand, traducción de Pous y Pagés y Soldevila.

Domingo a las 3'30:

UNA VEGADA ERA UN PASTOR...

A las 5'45. 2 obras 2:

LA LLOTJA y ELS MILIONS DE L'ONCLE

Se despacha en Contaduría.

Días 5, 6 y 7: Representaciones del Grand Guinyol de París.

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

Teatre Català ROMEA

Gran Compañía VILA-DAVI

Primera actriz: MARIA VILA

Primeros actores: DAVI y NOLLA

Hoy, viernes, tarde a las 5:

T'ESTIMO!...

Noche a las 9'45:

ARA T'ESCOLTO y
EL CAVALLER IMMORAL

Domingo, tarde a las 3'30: Reposición de

EL GAT AMB BOTES

A las 6 tarde y 10 noche:

EL CAVALLER IMMORAL

Se despacha en Contaduría.

TEATRE COMIC

DIRECCIO ARTISTICA: MANUEL SUGRAÑES

Avui, divendres
ESTRENA
de la segona
part d'EUREKA

BIS-BIS

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarfegosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs més durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flúixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floroncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (yells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Schatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Mai les càpsules peruvianas Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUÏXOS de les vies urinàries, per CRONIQÜES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

UN JUDICI DE POLONIA

ISSORTADAMENT, anem sentint cada dia la necessitat de fer-nos incompresos. Ens plau l'estil de Paul Valery, el del nostre Josep Maria López-Picó, el del joveníssim Giménez Caballero... Es a dir, ens plau aquest estil complicat on les imatges adquireixen el mateix to dels antics jeroglífics faraònics. On un *toit* amb colomes blanques vol dir que és la mar amb llurs vaixells; un *les focs picorent*, etc...

Aquest sistema d'escriure per a una minoria, fa, a vegades, que el que escriu només es faci entendre per ell tot sol, i, el que ho arriba a entendre, sent com una mena de satisfacció interior, de succés personal, com qui ha descobert el truc d'un problema de paraules creuades.

Avui, per exemple, ens agradaria escriure un article literari que només l'entenguéssim nosaltres sols i pocs d'altres. Ja ens sentiríem contents.

Per exemple: creiem que una de les principals baixeses de l'home és, sabent-se fort, fer les més grosses traïdories, les més indignes covardies. M'enteneu? Sí, vull dir que, per exemple, un home fort, aprofitant-se d'una situació especial, la de tutor per exemple, perjudiqui els individus que té sota la seva mà, emparat en la llei que li dona l'ésser tutor. L'home que abusa de la confiança que li és donada, mereix les més grosses reprovacions, les més clares ofenses, les més rodones bufetades.

Hi ha gent que, perquè té una posició privilegiada, es creu en el deure de fer mal. Fins s'hi diverteix. Pensa en el bonic que serà fer fer una *gaffe* al que pot deixar de fer-la, si ell vol. Pensa en el divertit que serà fer-li dir una cosa o una idea que no estava en el seu pensament. L'home que tal fa, no és digne d'estar entre gent honorada. Mereix que el dia que es pugui batre'l, que se li doni el càstig que mereix. Diem tot això, a propòsit del que acaba de passar en un poble de Polònia, on un subjecte, abusant de la confiança que en ell havia posat el

ministre d'Instrucció Pública, de revisar els originals dels llibres de text, ha fet i desfet, esborrant paràgrafs i paraules per a fer dir als autors dels llibres de text el que a ell li plavia que diguessin, per tal de posar-los en ridícul davant dels seus llegidors o condeixebles. D'aquesta manera el pobre llegidor es quedava esverat davant d'un text d'un professor socialista i republicà, enaïtant tot el que no eren aquestes doctrines o aquestes teories.

A la genteta internacional que, gaudint d'una posició indiscutible fa i desfà com aquest revisor de les lletres poliques, se'ls ha d'advertir que el seu regne no sempre dura, i que el dia que s'acaba, mereixen la reprovació dels seus ciutadans.

A Polònia, el ministre d'Instrucció Pública l'ha castigat amb una suspensió de càrrec i sou. Ja està bé. Els estudiants polacs han quedat satisfets. Ho enteneu, vós, home?

FRANCESC MADRID

ELS QUE SABEN GREC

Un amic nostre ha rebut una lletra escrita en grec, en la qual es citen, en aquesta llengua, uns textos de Plató. El nostre amic està desesperat. No entén una paraula. Fins ha sospitat si es tractava d'una broma pesada. Però, no, no: la lletra venia de Grècia.

De sobte ha tingut una idea salvadora, una idea que li solucionaria el conflicte. S'ha vestit curta corrents i se n'ha anat a l'Ateneu. L'Ateneu, ha pensat el nostre amic, és una fàbrica de savis.

Quan el nostre amic ha arribat a l'Ateneu, ha vist un traductor de la "Bernat Metge".

—Aquest és el meu!—ha pensat el nostre amic—. Si aquest no em salva, ja no em salva ningú.

El nostre amic ha anat a l'encontre de l'hellenista. L'hellenista s'ha torbat. Però no podia excusar-se: l'altre li presentava el paper.

L'hellenista l'ha mirat, l'ha tornat a mirar. Després li ha tornat el paper.

—Però no sap grec, vostè?

—Francament, no l'entenc.

—Sí, però... comprèn?...Es que aquest senyor que li escriu, té molt mala lletra!

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT

NUMERO HA ESTAT REVISAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

QUARESMAL

Hem entrat a la Quaresma. Els dits glaçats del catolicisme ens han emplenat de cendra el front. No combrenem el sentit, no tenim una noció d'aquest rite que té una gran força poètica i que podria ésser motiu o tema d'una bella crònica.

"Virai" s'ha innovat de què ja som a la Quaresma d'una manera graciosa i pintoresca. "Virai" viu en un barri excèntric de la ciutat, quan ja la ciutat és camps i muntanyes. El barri on viu "Virai" és un barri aristocràtic: aristocràtic més pels seus jardins, les seves villas, i el meravellós silenci que s'hi frueix, que per la gent rica que l'habita. En aquest barri, la gent és molt religiosa, i l'església l'edifici de màxima importància. Continuament sonen les campanes cridant a les múltiples festes i cerimònies; continuament hi han sermons i novenaris. De tant en tant, s'organitza alguna processó.

Tot això a "Virai" no el molesta. No, no: creu que la gent ha de pensar i viure com li plaqui.

Però el passat divendres "Virai" diqué que, per a sopar, volia un ronyó de porc a l'est. "Virai" és un home que estima les dones, els llibres i la bona taula. En tots els homes que, com "Virai", estimen aquestes coses, s'observa un aire de fadiga, de comprensió i d'ironia.

"Virai" ha manifestat el seu desig. Però no l'ha pogut satisfer. Quan la minyona ha tornat de la plaça ha dut una nova terrible.

No hi havia ronyó. Aquell dia no mataven.

—Per què?—ha volgut saber "Virai".

—Perquè és divendres, el primer divendres de Quaresma, senyoret—ha fet la minyoneta.

I ara, sí; ara "Virai" s'ha enfadat. Li ha semblat viure en l'Edat Mitjana i no en d'erat de l'aeroplà i de la T. S. F. La Quaresma no li sembla a "Virai" una cosa seriosa. Comprèn molt bé que aquí vulgui no menjar ronyons de porcell a l'est. Però també comprèn que n'ha de menjar qui vulgui. I que no se li pot privar.

Caure en aquestes petiteses—de les que et pots aixecar comprant una butlla—és caure en un pecat de vulgaritat: en una vulgaritat d'un grotesc bastant pujat de to.

A la Quaresma la representen els dibuixants en la figura d'una vella antipàtica, una vella que sembla empeltada de gat i de rat penat. Aquesta vella antipàtica porta un bacallà sec, molt planxat, sota el braç. Té set cames: les abominables set setmanes. Malgrat això, aquestes set cames, la Quaresma camina amb pas de tortuga, no acaba de passar mai.

"Virai" pensa, contristat per l'incident del que acabem d'enterar-vos, que, ja que en aquests darrers temps la civilització ha ampliat la seva àrea, les cames de la Quaresma s'haurien de substituir. Sí, senyors: avui, tenint l'automòbil i l'aeroplà seria ridícul entestar-se en viatjar en diligència.

Les cames de la Quaresma, pensa "Virai", s'haurien de substituir per ales. Així passaria amb més pressa.

VIRAI

COM SON ELS NOSTRES ACTORS

JOSEFINA TÀPIES

Molt gentil, molt fràgil. Una mica figureta de minuet. Sembla, té!, que sigui una evocació provocada per una d'aquelles caixes de música que feren la delícia dels nostres besavis, i que ara només podem veure rovellar-se a les golfes. La voldríem veure sempre amb unes faldilles inflades i pomposes; amb uns tirabuixons empolsegats.

Té el gest i les maneres vuitcentistes: ens sembla que hi deu tenir també una mica la sensibilitat i el gust. Li deu plaure una mica el clar de lluna, les romaneses sentimentals, els versos florids i les proses harmonioses...

En escena va sempre ben vestida, amb un gust irreprotxable i molt noble; per aquesta noblesa del gust en el vestir, podria ésser una lliçó per a les millors actrius

Josefina Tàpies

d'ací i de fora. Té també sempre el sentiment de la bellesa del gest, i fins diríeu que sap acordar els seus posats amb els vestits que porta. Així fa sempre molt de goig, molt bonic a l'escena. Sap, sobretot, encomanar-li sempre la seva distinció. Fa, per això, sempre, una dama jove adorable. I quan no la veieu fer de dama jove, enyoreu que no en faci.

Volem suggerir que sigui una actriu epidèrmica, que no entri al fons de les ànimes dels papers que interpreta?... En realitat, fins avui, no li hem vist fer a l'escena catalana, cap paper que demani una gran complexitat de qualitats i de recursos. No volem així fallar anticipadament en aquest plet. Només ens espanta aquella preferència, que confessà ella mateixa un dia, per a Jacint Benavente com a dramaturg. Benavente no pot plaure de veres a cap actor ni a cap actriu que li agradi de fer personatges amb ànima. Ara, que hi ha comedians que fan comèdia fins quan us diuen el seu parer. I qui sap, si Josefina Tàpies, no és de les que sent d'aquesta manera tan forta la seva vocació.

Sigui com sigui, ella per a defensar-nos té la seva veu: una veu que una vegada l'heu oït no podeu oblidar-la. És suau, ben timbrada, amb un accent ben personal que la diferencia força de les altres veus. La seva música s'encomana a les frases i sap donar-hi, fins quan no en tenen, un ritme i unes ales perquè us arribin al cor.

ELS TAFANERS

—Vol dir que no són els “restos” de les “niñas desaparecidas”.

UNA SALUTACIO I UNA AMONESTACIO

“Jordi”. Un nou periòdic infantil. Benvingut sia si, com sembla en aquest primer número, és el guiatge de la intel·ligència qui el porta a les mans dels infants.

Ja era hora de què, en aquest gènere de publicacions, aparegués una cosa amb solta.

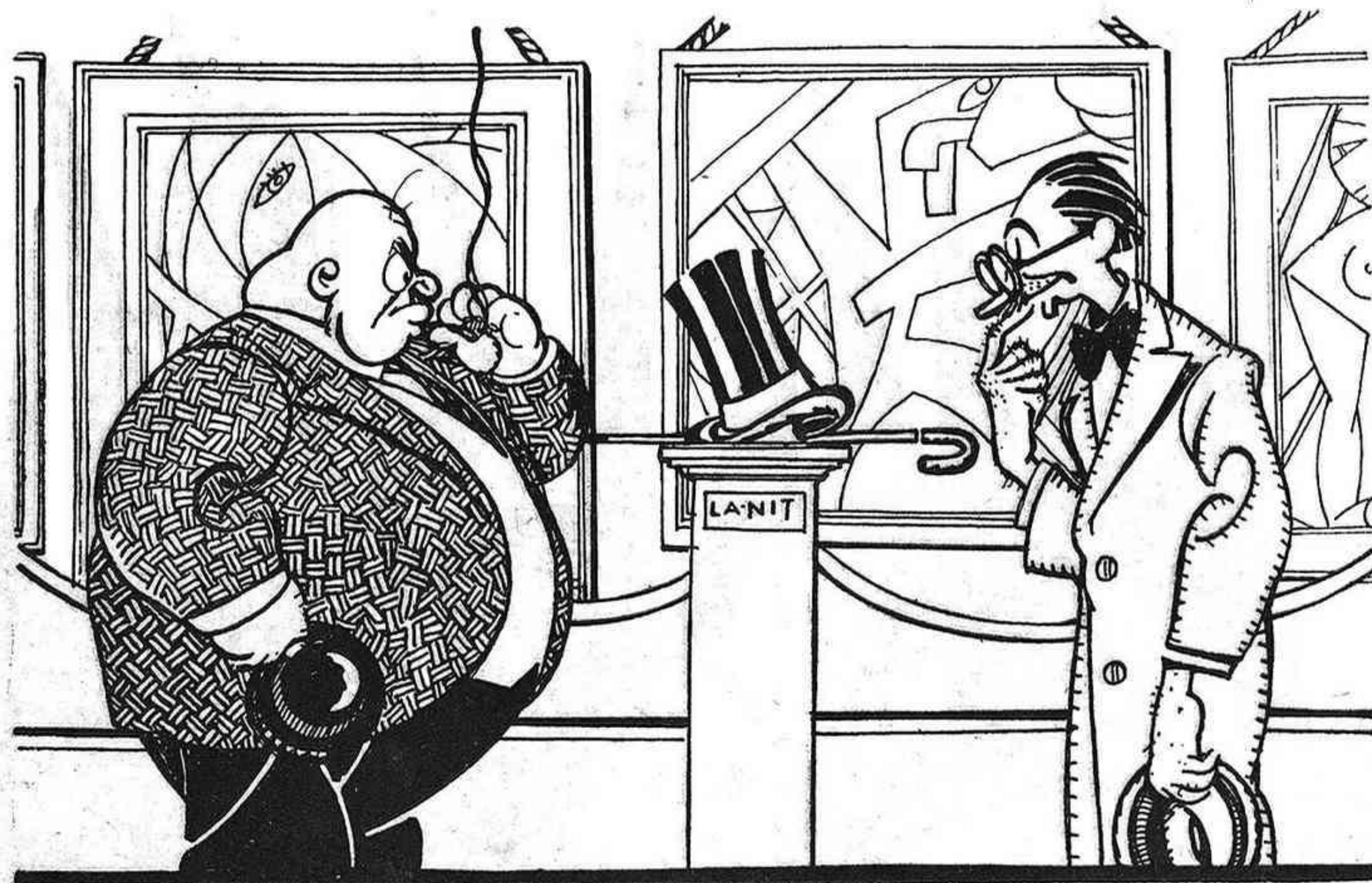
Una intel·ligent, una sana alegria necessiten els infants. Això és el que ha de proporcionar-los “Jordi”, i no la barroeria que fins ara se'ls havia servit.

Però...

Però no s'ha d'ensenyar a valdre's, a aprofitar-se de l'obra d'altri. Sobretot quan això no és necessari, quan es compta amb una sòlida base econòmica. “Jordi” publica en el seu primer número, pàg. 8, un dibuix d'Apelles Mestre. Aquest dibuix l'havia publicat L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, el dia 28 d'agost de 1896—any XVIII de la seva publicació—en el número 920.

Es que “Jordi”—cosa perdonable en un periòdic infantil—ha estat sorprès en la seva bona fe? Es que ja ho sabia? I si ho sabia, per què no ho feia constar?

La polidesa també és una cosa que els infants han d'aprendre...

L'ART NOU

Quines sorpreses té l'art nou.

SOPAR INTIM D'HOMENATGE A HONOR DE LA DANSARINA "AUREA"

Dissabte a la nit, uns quants amics i admiradors d'aquesta dansarina genial es reuniren a la "Maison Dorée" per a ofrenar-li el testimoni de la seva admiració i afecte. Entre altres, i acompanyats de distingides senyores, es van asseure al costat d'Aurea els catedràtics d'aquesta Universitat doctors Bosch Gimpera i J. Font i Puig, els autors dramàtics Ignasi Iglésies, Ambrosi Carrión i Lluís Capdevila; publicistes com J. Farran i Mayoral, Carles Rahola, Lluís Tintorer; novel·listes com J. Puig Pujades; el poeta Josep Maria Girona, i entre altres, els senyors Guillaumet, Vilaró, Fonolleda, Pere B. Tarragó, doctor Segalà, Gispert, Marills, etc., etc.

La festa fou oferta en molt belles paraules per J. Farran i Mayoral. Les paraules plenes d'entusiasme de Farran i Mayoral foren llargament aplaudides.

Després parlà el doctor Bosch Gimpera, glossant magistralment el concepte clàssic de la dansa en relació amb l'art d'Aurea. Parlaren, a més, J. Puig Pujades, que assenyala la relació de l'Empordà amb Aurea, amb gran eloqüència. Ambrosi Carrión, que llegí unes "Estances a Aurea"; Carles Rahola, amb un bell fragment sobre la infantesa de la dansarina; Lluís Capdevila, que va dir unes paraules plenes d'humor, i finalment, l'eminent poeta Ignasi Iglésies, que va fer un parlament magnífic, exaltant la personalitat d'Aurea com a concreció del geni plàstic de Catalunya. El gran dramaturg fou ovacionat a peu dret.

Aurea, llavors, amb els ulls entelats i la veu tremolosa per l'emoció, va donar gràcies a tots, que per honorar l'artista i la dama l'escoltaren a peu dret. Va dir coses bellíssimes del seu art i la seva terra, que va amb ella pel món, tot donant-nos també la definició de les seves danses i fent comprendre la puresa d'ideal que la guia en el seu camí.

Després, finit l'àpat, la poetessa i concertista Carme Montoriol se va asseure al piano per a acompanyar Aurea, que improvisà sobre una Fantasia de Schumann, i el "Clar de lluna", de Beethoven.

La festa va acabar a quarts de dues de la matinada.

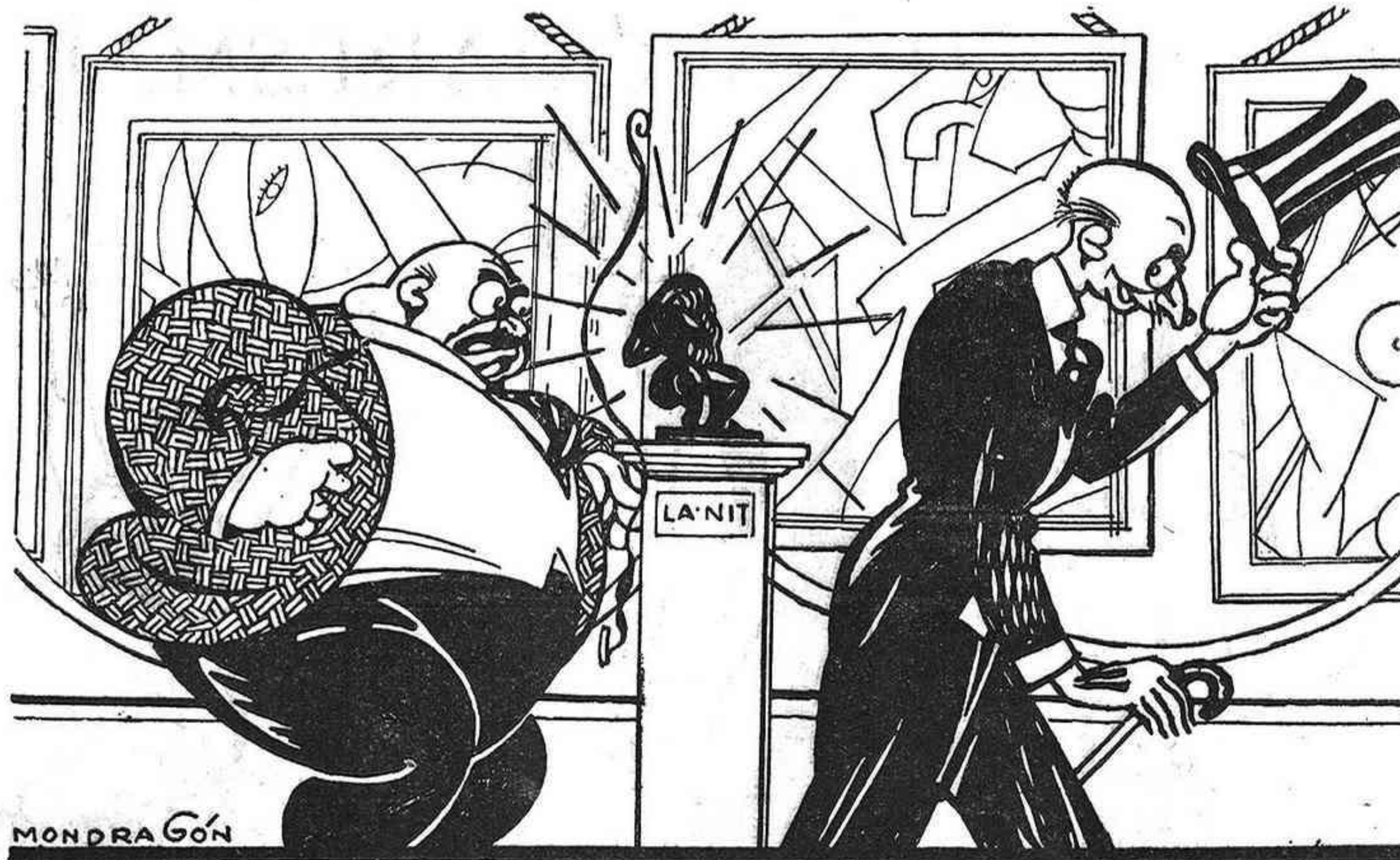

EL PECAT D'UNA GRAN BELLESA

L'esposa del recaptador de contribucions era la dona més bella de Vilaclaps. Rossa, esvelta i d'una distinció que la feia sobresortir per damunt de la cursileria vilatana.

Els seus ulls, tan aviat verds com grisos, semblaven perduts en somnis estranys a la monotonia i a les preocupacions estretes de la vida provinciana. Empesa, sens dubte, per unes ambicions d'excentricitat, i pel desig de fer-se remarcar, cada matí anava pel mig dels camps amb un llibre sota el braç, a l'hora en què l'element femení neteja la casa o fa el dinar. Les seves apreciacions desdenyoses per les coses, excitaven l'admiració general i el *laisser-aller* quasi artístic del seu interior feia somriure amb dolenta intenció als habitants de Vilaclaps. Una pila de petites llegendes confoses havien nascut lentament sobre el seu passat, que ningú no coneixia.

Cada divendres, sense cap bagatge, anava a Barcelona i tornava al vespre. La dona del propietari més ric de la vila sols feia aquest viatge dues vegades a l'any, i encara en parlaven quinze dies abans; però la dona del recaptador hi anava cada setmana. Per què? Això es feia inexplicable i omplia els caps de suposicions intolerables.

L'ART NOU

Quines sorpreses té l'art nou.

On anava? Quines exigències podia tenir a Barcelona. Què hi podia anar a fer?

Ella havia esquivat les insinuacions i tothom es perdia davant d'aquest enigma. Evidentment, hi havia un misteri en la seva vida; un misteri que amb prou feines podia endevinar-se. Potser hi tenia alguna escandalosa relació...

Aquestes murmuracions potser duraren un any. Tant a l'hivern com a l'estiu, ella feia el seu viatge. Per fi, ja no varen poder aguantar més. Tapades amb un vel i vestides amb robes ignorades, dues xafarderes pujaren al mateix tren i, un cop a Barcelona, emprengueren una cursa desenfrenada, impietosa, darrera de la bellesa original.

Per fi, a Sant Gervasi, entrà en una torre superba. Preguntaren al dependent del "colmado" d'enfront, i ell les posà al corrent de tot.

L'endemà, dia de mercat, tota la vila coneixia l'escandalosa nova. La dona del recaptador de contribucions es mostrava nua davant d'un escultor, al qual servia de model.

Fou una abominable explosió de murmuracions i d'indignació. Tots els cors respiraren; *tothom ja s'ho temia que seria una cosa així.*

Al cap de quinze dies, el recaptador rebia l'ordre de traslladar-se a una altra vila.

Això ja fa deu anys que va passar, però avui encara es parla d'aquella donota. Totes les dones senten el remordiment d'haver-la rebuda a casa seva. Les mares tremolen pensant que hauria pogut pervertir a llurs filles. I, com un castell encantat, la casa que ella habitava resta deserta, amb el lletreret: "Para alquilar".

Solament les dues xafarderes que la seguiren, saben que l'escultor en qüestió era el seu pare; però elles s'han ben guardat de dir-ho.

VELL FAUNE

A UNA INCONEGUDA

El fum de fantasia que m'envolta,
em dicta altre nou cant; tal volta
recerca pels espais l'ombra perduda
d'un cant volgut que amb calma escolta
vingut d'uns llavis bells d'inconeguda

Inconegut un cel que no davalla
fins nostres ulls, que subtil malla
de núvol blanquinós, jamai retuda,
el guarda amb el seu tro de tota dalla.
El cel! Oh, magna joia inconeguda!

La mar profunda de blavor oberta,
immensa nau del món, quasi deserta,
que apar mal averany, la té moguda,
i sempre dorm i sempre està desperta!
La mar! Una altra joia inconeguda!

Llavis forjats d'un pensament que brolla
o un bell mirar que tot ho escorcolla
amb l'ànsia d'esguardar joia viscuda;
tant si és suau, plaenta, com si és folla.
[Estrany esclat de joia inconeguda!

Oh tu!, fervent desig o melangia
que empenys cap a un bell món de fantasia,
cercant record d'una cançó volguda,
no servis cant pel conegut que et guia,
ofrena'l solament a INCONEGUDA!

FRANCESC DE P. RIBAS CLOTET

CUINA QUARESMAL

El pop i el xanguet

Bacallà amb ceba

Una truita

L'HOME I LA MAQUINA

Hi ha certes bestieses que fan més pena encara de oir perquè sabem que llur èxit és segur: sigui per la freqüència amb què són repetides, sigui per la incapacitat en què ens trobem de descobrir el seu punt flac. Aleshores, el dia en què algú ens aporta algun argument precís, que les arruïni, ens quedem encisats.

Es el que ara acaba d'esdevenir-me amb un tòpic que tenia la virtut d'exasperar-me particularment. Ens han repetit amb tanta complaença, i amb tan fàcils desenvolupaments entenedors, que la nostra època era prosàica perquè la màquina havia matat el treball de les mans! Coneixem la cançó i la seva canticela: l'home esdevingut l'esclau de la màquina i ha perdut tot control i tota potència contra ella, en mig d'una civilització on el seu valor personal és completament suprimit, etc., etc. Himne de recança a l'edat d'or.

Prou que en tenia la impressió que això era una mentida, una enorme badada. Però no n'estic pas enutjat d'haver-ne trobat la prova positiva.

Un crític d'art decoratiu, que conta des d'una revista artística les impressions experimentades en el contacte "directe" que ha pogut tenir amb la fabricació de mobles i d'altres objectes dels nostres dies, observa que a una fà-

brica, lluny de fer-se tot mecànicament, és la mà de l'obrer que resta sempre mestressa absoluta del treball. Solament que, en comptes de lluitar contra l'objecte mateix, ha de lluitar amb la màquina productora de l'objecte. En fi de comptes, és, doncs, ella la que, com en altres temps, segueix essent la creadora. No ha fet més que canviar d'instrument.

Per la seva banda, un poeta que es féu tipògraf per amor a l'art manual i que, durant més de deu anys, s'obstinà a treballar en la premsa de braços, heus ací que avui ens declara haver-se'n desil·lusionat i que no hi ha res que valgui tant com les màquines, "aquestes bèsties admirables", fetes per a servir-nos, per a alleugerir la nostra feixuga labor terrestre i que elles tenen llur poesia, llur "encant personal".

Estic encisat d'oir aquestes coses, per dos homes que no s'han avingut, però als quals l'experiència personal els obliga a una tal confessió, malgrat llurs evidents previsions. Estic encisat perquè sabia bé que la màquina no és cap obstacle a la felicitat humana, i que ella no és responsable dels abusos que l'egoisme en pot fer. És una enorme bestiesa el pretendre que el progrés material és enemic del nostre benestar. Lluny de deixar-nos mecanitzar per la màquina, som nosaltres els que l'humanitzem.

Dues «almejas»

Una ostra

I per a postres una nata

DE L'EXCENTRICITAT A LA LITERATURA

Suposem als nostres lectors assabentats de la nova secció de crítica de literatura catalana que "La Vanguardia" va inaugurar en el número del pasat diumenge, dia 26, amb la signatura Marius Verdaguer.

No hauríem de fer-hi cap objecció, sinó que encara ens sentiríem decantats a regradar-li aquest interès que, si bé arriba un xic tard, ho és que arribi una hora o altra. Però, heus ací que aquesta secció, dedicada exclusivament a literatura catalana, apareix redactada en castellà, com si volgués fer-se entenedora a aquelles persones que, no coneixent la nostra llengua, no poden interessar-se per uns llibres que tampoc llegiran.

Consti, pel nostre descàrrec, que no tractem de fer cap suggestió. La suggestió, l'exemple, ja existeix temps ha amb les crítiques de Gassoliba a "El Diluvio". És un petit espai del diari, reservat a aquella part de lectors susceptibles d'interessar-se.

Oh, si almenys "La Vanguardia" hagués tingut una mica de bon sentit! No s'hauria trobat en el cas d'emprar la paraula "adormido", justament després de parlar-nos en el paràgraf anterior dels "fetiches"—segons ella—que es desenterren per a fer del català un idioma literari.

En fi, siguem breus i siguent justos. També "La Vanguardia", sempre per la ploma de Marius Verdaguer, fa el seu elogi autòcton al marge d'"Elogi de Catalunya", d'En Vallès i Pujals. El que voldríem que ens aclarís

aquest senyor, i molts d'altres que ens enfarfeguen blasfemant de l'inevitable romanticisme, és, el matis romàntic que els empudega. Perquè el romanticisme, si no ens ho mirom malament, té la diversitat del vent, i cada contrada té les seves necessitats característiques per a llur emplaçament topogràfic.

JOAN LLADÓ CASANOVAS

A UNA BELLA AMIGA

Bellesa i joventut en el cor i en el rostre, meravella de la carn en flor!
Si l'amor que batega dintre vostre esclatés al defora, quin resso faria en vostres llavis! Els ulls blaus, il·luminats per la claror divina, nimbats de joia, foren més suaus, amiga, i l'amor us faria més fina.

Rosa de carn; carn de rosa poncella.
I com sou bella, amiga, com sou bella!
L'amor esclatarà i us farà més divina.

SALVADOR PERERNAU

DE TEATRE

Públic i crítica han coincidit, moltes vegades, en afirmar que si bé l'obra representada no valia gaire, la pèsima interpretació hi ha tingut una part essencial de culpa en el fracàs.

Cal tenir en compte, abans d'emetre un judici, les circumstàncies en què s'ha fet la representació, doncs ha sovintejat el cas d'estrenar-se dues obres en menys de vuit dies, i els actors, cal reconèixer-ho, no poden sortir airoso en un paper que quasi no han llegit. Naturalment que això no és sempre i que, algunes vegades, la culpa és exclusivament seva pel poc interès posat en la interpretació del personatge que els ha caigut en sort. D'actors, com de qualsevol altra professió, n'hi ha de tota manera: d'estudiosos i de despreocupats. Uns, que, per insignificant que sigui el paper, fan els possibles per a lluir-hi, i un altres que, per orgull—injustificable naturalment—procuren restar vida al personatge que interpreten amb el fi premeditat de fer fracassar a l'autor per creure's postergats amb el repartiment que s'ha fet de l'obra. Aquest cas, que s'ha repetit, és molt detestable, doncs demostra una manca absoluta d'unió entre autors i actors, quan precisa la màxima cordialitat per a l'èxit definitiu de l'obra.

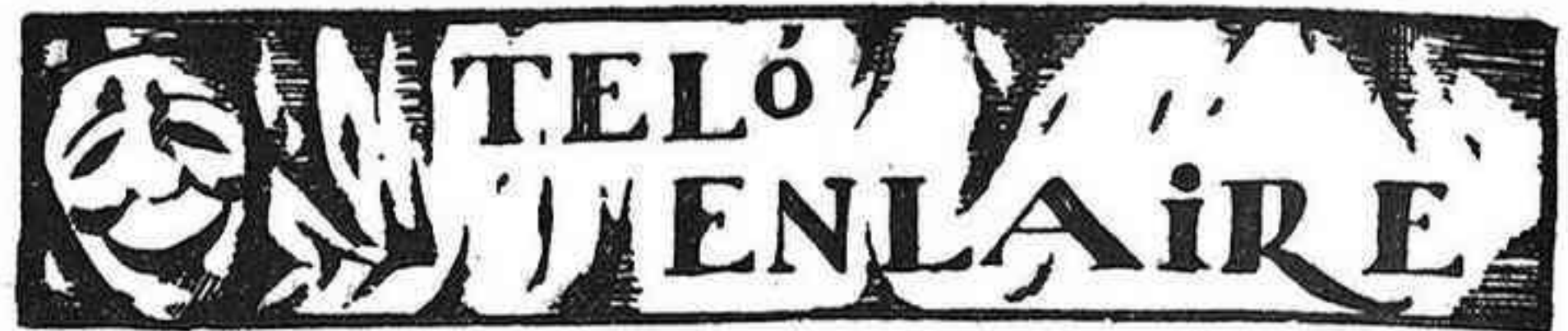
Actors i autors, lligats per interessos comuns, podem dir, viuen distanciats.

Es dona el cas, lamentable per cert, de parlar d'una manera despectiva els uns dels altres. Per als autors, els còmics són gent poc menys que inculta, i per a aquests, els autors, els senyors que fan comèdies, uns pobres fracassats que, mercès a les concessions, han aconseguit veure representades les seves obres.

Aquesta aversió mútua, influeix en el fracàs d'algunes produccions i a la de molts comedians, i el pitjor és que, per ara, no s'hi veu cap desig d'esmena. Segueixen tenint-se malícia els uns als altres sense benefici per a ningú, ans bé, en propi perjudici, com hem dit, i de retop, fan més baix el nivell de la nostra escena.

Es necessari que aquesta mancança de cordialitat desapareixi. Entre els actors i els autors ha d'haver-hi harmonia, del contrari, el fracàs sempre serà doble.

J. CORNUDELLA

NOVETATS

Josep Canals es fa, en més d'una ocasió, digne d'elogis. Josep Canals és un d'aquells empresaris—l'únic, potser, actualment, a Barcelona—en els que la intel·ligència té un cert valor.

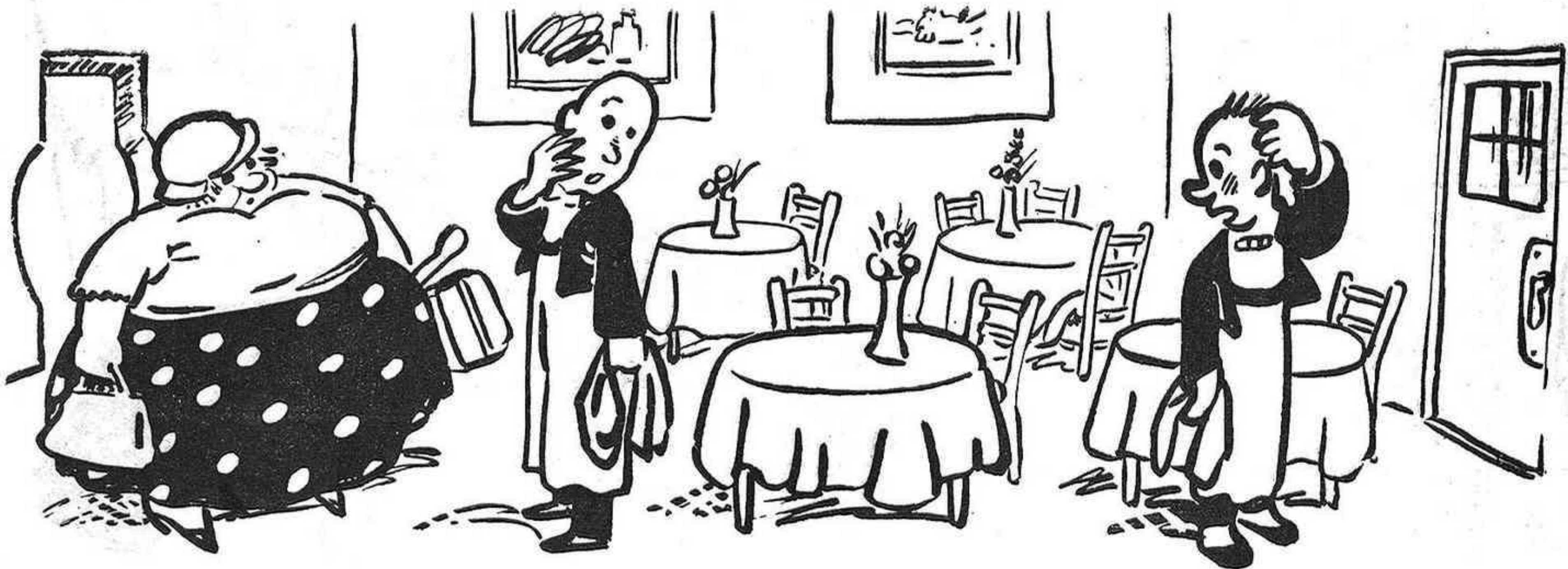
Gràcies a aquesta intel·ligència hem tingut la incorporació al nostre teatre de l'obra de Charles Vildrac, Luigi Pirandello, Emile Verhaeren i, ara darrerament, H. R. Lénormand.

Gràcies a aquesta intel·ligència s'han estrenat obres de la fina sensibilitat de "Civilitzats tanmateix" i "La llotja".

"Les ratés", de Lénormand, ens ha semblat una gran obra, una obra de profunda i noble bellesa. Avui ens manca espai i temps per a parlar-ne. Ho farem la setmana entrant. Així hauré llegit—i no per a fer-nos un criteri, que ja teníem fet, perquè nosaltres coneixem l'obra de Lénormand, i el francès tan bé, almenys, com els senyors Soldevila i Pous i Pagès—el que alguns crítics excel·lents diguin de l'obra i el que n'hauran dit quatre carbassots disfressats de crític.

Avui diguem, tan sols, unes breus paraules de la presentació i de la interpretació. La presentació anava a càrrec dels escenògrafs Batlle i Amigó, dignes de tota estima pel seu bon gust i sobrietat. Aquest cop, amb un a manera de teatral col·locat dintre l'excessivament gran escenari de Novetats, Batlle i Amigó han fet desfilar una deliciosa sèrie d'interiors resolts amb una gràcia i una sobrietat admirables, molt entonats de color i valoritzats pel clar i obscur de llums i tintes d'una manera immillorable. Potser en el segon quadro, a casa d'"Ell" i "Julieta", a París, en un pis—se suposa que és en un pis—, no és massa propi que, per la finestra es vegi un paisatge tan clar i bucòlic: una perspectiva de terrats i xemeneies creiem que hauria estat més característica.

En la interpretació, tots els elogis per a Josefina Tàpies, actriu que fins ara, amb "Els fracassats", no ens havia demostrat el que valia. Però és que fins ara no havia trobat una obra de debò. El gest—correcte, sobri, expressiu—, la veu—plena d'inflexions i matisos—, donaren una meravellosa en-

CONTRASENTIT

—No esperaves la Quaresma? Aquí la tens, doncs!

LES VICTIMES

—Ja hi tornem a ésser, senyora Filomena! Se'ns ha acabat el ballar durant set setmanes! Quina manera de perdre la joventut!

carnació a la figura de "Julieta", plena de tristesa, de tendresa, d'humiliació, d'amargor. Josefina Tàpies se'ns mostrarà, el passat dilluns, com la més comprensiva de les actrius catalanes. Antoni Gimbernat, actor estimable i dúctil, molt bé, com sempre, en el seu nou paper: un director de companyia en "tour-née" per províncies. Una indicació li farem, tan sols: més que grotesc, el personatge ha d'ésser sarcàstic. Sota el riure de "Montredon" hi ha una gran pena i una gran amargor. Ramon Martori, actor de grans possibilitats, equivocà el personatge, o no el comprengué. Dubtem, però, que cap altre actor català el millorés. El personatge de Lénormand és un tipus complex, complicat. Un tipus de debò i no de teatre. Ramon Martori el féu de teatre. En els últims moments, el personatge feia fàstic. I no n'havia de fer: havia de fer pietat. Martori hauria de procurar posar un xic més de passió en el seu art, treure-li monotonia i fredor. Si vol, pot fer-ho, té possibilitats per a fer-ho.

Molt bé Joan Xuclà en "Cruzols", el compositor "raté", molt càlid, molt expressiu. Ramon Banyeres, en el tipus de "Larnaudy", el còmic inflat i poca-solta, molt bé, digne de tots els elogis.

Aymerich i Galceràn molt correctes, sense caure en cap mena de xabacania. Emília Baró, molt bé en un paper d'històrica. Els altres actors, molt a to, molt discrets—i aquest de

la discreció, és el millor elogi que pot fer-se d'un actor—, jugant l'obra amb gran dignitat. L'escena del "foyer", admirable de tonalitats en els trajos, sobretot en el de la senyora Gay.

BARCELONA

Enric Borràs ha estrenat "El hogar apagado", del nostre Ignasi Iglésies, que ha traduït molt pulcrament al castellà An-fós Nadal.

El nostre gloriós actor ha passejat, recentment, aquesta obra per tots els escenaris d'Espanya, i a tot arreu ha aconseguit l'interès i l'aplaudiment del públic. Bella obra la d'Enric Borràs!

Tant l'actor com el traductor—l'autor ja no cal dir-ho!—com la companyia, mereixen tots els nostres elogis.

APOL

Ha debutat en aquest teatre una companyia catalana. Ha debutat amb una de les més belles, de les més dignes obres del teatre català: "La dama enamorada", de J. Puig i Ferrer.

Mercè Nicolau estigué força bé en la protagonista.

COMIC

Avui s'estrena la nova revista "Bis-Bis". Ens diuen que amb aquesta nova revista Manuel Sugrañes obtindrà un nou triomf. I ho creiem: Manuel Sugrañes s'ha fet l'amo amb aquesta mena d'espectacles—que tothom creu poder conrear i en el que tan difícil és recèixer — i creiem que sempre tindrà avantatges sobre qui vulgui passar-li la mà per la cara.

BOB

CERCANT UN BON CASAMENT

—Creu-me, noi, la fortuna s'ha d'agafar pels cabells.
—Però, home, que no veus que ara totes se'ls tallen!

GANGA

—T'has fixat la Merceneta quins ulls més bonics té?
—Home, és clar! Si es va casar amb un oculista!

ELS DEPORTS

Està ben vist; l'"Europa" s'ha entestat en no voler fer cap punt en el Campionat d'Espanya.

El que és al partit de diumenge passat amb la "Reial Societat", de Sant Sebastià, va fer coses tan excepcionals per a aconseguir guanyar als donostiarres, que va deixar al públic que, a hores d'ara, no sap el que li passa.

Tothom mirava el partit i ningú no sabia quina actitud adoptar; si riure, protestar, xiular, engegar els jugadors a dida o anar-se'n fastiguejat.

Encara que la majoria dels espectadors s'ho van prendre com aquell que no passa res, de totes maneres no en van mancar que adoptessin per les actituds esmentades. Fins hi va haver qui encara va enfadar-se amb l'àrbitre, ell que no hi tenia cap culpa de què l'"Europa" ho fes tan malament.

De totes maneres, nosaltres que som completament imparcials, com ja n'hem donat proves, i no està bé que carreguem tot el pes dels neulers a l'"Europa", direm, per a disculpar-lo un xic, que aquella plujeta, el camp mullat, la mimba mullada, el vent de la primera part, etc., etc., li va ésser desfavorable, que si no hagués estat això, una altra cosa hauria passat; almenys hauria aguantat el cop, i si la "Reial Societat" hagués mantingut el desencert en el xut, ben bé que hauria pogut guanyar.

Però què hi farem si les coses no es presenten sempre com un vol!

El "Barcelona", a Saragossa se les va tenir amb el "Pàtria" i, com ja és costum, va guanyar per un resultat no del tot falaguer.

A la primera part va marcar tres gols i va jugar-la gairebé tota amb deu jugadors, o sigui sense En Parera, que va lesionar-se. En canvi, a la segona, que ja jugava tothom, s'ho van prendre tant a la fresca que, en comptes de continuar marcant, i per no perdre les simpaties amb els aragonesos, van deixar-se marcar un gol per tal de què el seu contrincant pogués dir allò de: "tot s'ha perdut, menys l'honor".

Sigui com es vulgui i de la manera que es vulgui, el cas és que va ésser una victòria, i amb això ja n'hi havia ben bé prou per a apuntar-se un parell de punts més.

Per a demà passat a Les Corts s'anuncia el partit "Irún"- "Barcelona", el qual, com es pot suposar, no deixa d'ésser força interessant.

L'"Europa" ha d'anar a jugar a Saragossa contra el "Pàtria", o sigui el més humil del Grup, però com que l'"Europa" s'ha entestat en no guanyar cap partit d'aquest concurs, ja comencem a dubtar de què guanyi a la capital aragonesa.

Ja veurem el que passa.

RUGBY

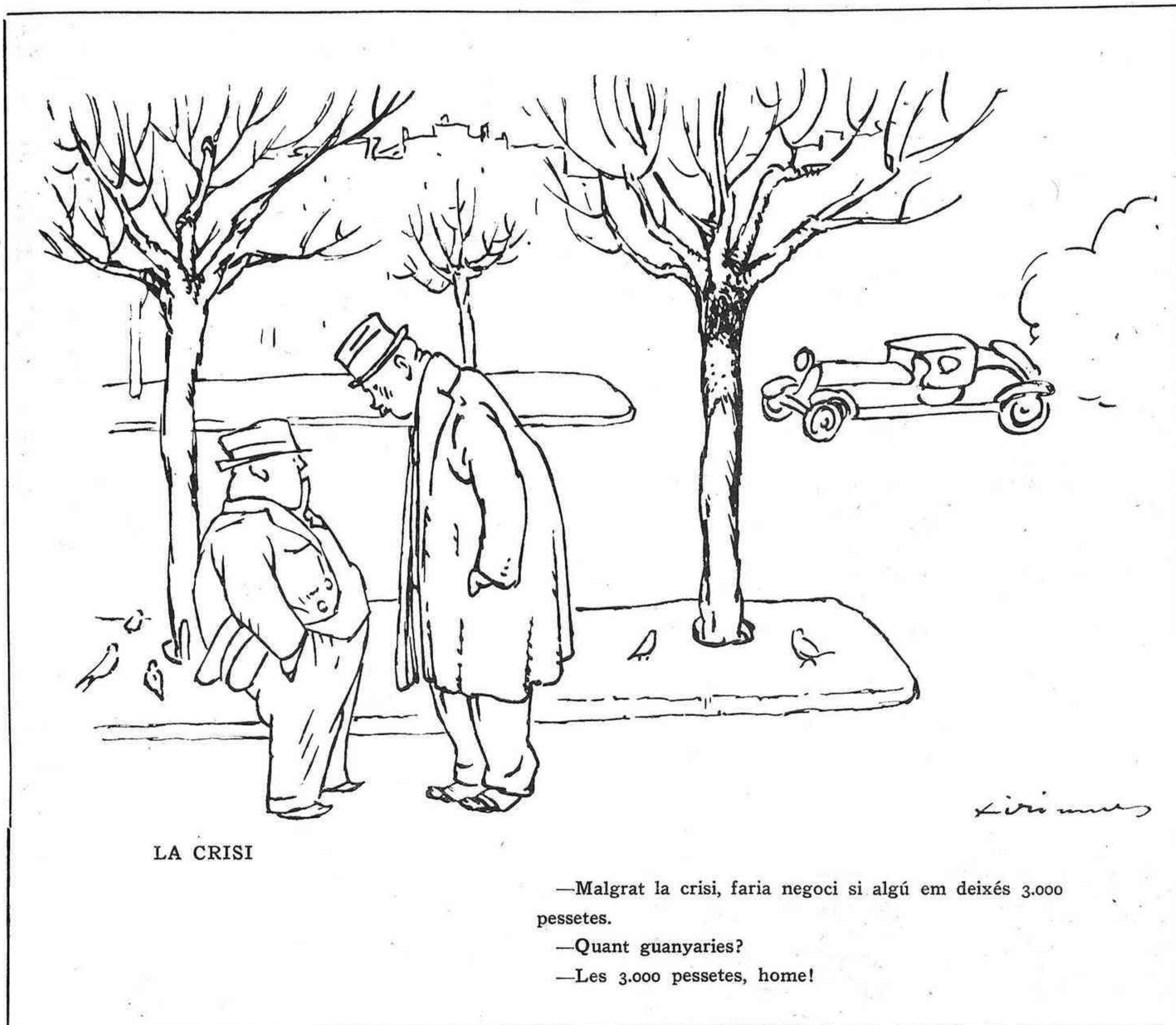
Què us pensàveu que això del Rugby havia passat a la història? Doncs, no senyors; s'han jugat ja diversos partits de campionat; hi ha hagut pinyacs a tort i a dret i tot el que es pugui demanar dintre de l'emoció.

Diumenge passat també hi va haver quelcom: un partit de seleccions. S'ho feren l'anomenada amb A i la B, i va guanyar la primera per 12 a 3.

Els que guanyaren, ja estan preparant la maleta per anar a Madrid aquest mateix mes, per tal de jugar contra la selecció del Centre.

I després voldreu treure importància al Rugby!!!

TEIXI

LA CRISI

—Malgrat la crisi, faria negoci si algú em deixés 3.000 pessetes.

—Quant guanyaries?

—Les 3.000 pessetes, home!

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

“El camí invisible”, de Francesc Canyades.

“El camí invisible”, de Francesc Canyades, és la revelació d'un nou poeta. El primer que sobta en els seus versos és el de trobar-lo bastant deslligat de l'actual poesia catalana. Malgrat que té molts punts de contacte amb el López-Picó més torturat i metafísic, ens adonem de seguida que aquet punts de contacte són deguts només que a la d'haver sofert, ambdós poetes, unes mateixes influències formals.

López-Picó, però, és un poeta creient, que es decanta, més que al misticisme, a la pietat i cau, a vegades, en la poesia d'estampeta. Francesc Canyades és, en canvi, un materialista, barrejat de místic, que lluita sense treva per a espiritualitzar la matèria. Es difícil de destriar el que hi ha d'oració i de sarcasme en els seus

En la forma, hi ha l'esforç

anècdota, en

el foc purificador i transmutador de la imatge. Hi ha, també, constantment l'esforç per a polir la idea en facetes que resplendeixin en una pura llum diamantina. Per això, s'ha parlat diversament, i ens pensem que amb encert, de la seva influència de Paul Valery. Fins diríem que, de Paul Valery, n'hi ha en els seus versos algunes vagues—molt vagues—resonàncies verbals.

Tanmateix, a Francesc Canyades no se'l pot acusar d'ésser l'escriptor d'una sola influència. Les seves influències, afortunadament per a ell i per als seus lectors, són molt vàries. S'hi trasllueix ben assimilada, tota la poesia francesa dels clàssics fins a darrera hora i no és encara, menys petit, el ròssec de poetes i filòsofs alemanys que porta.

Francesc Canyades és, essencialment, un poeta culte. Un poeta barrejat de filòsof, o, millor, un filòsof que, en els seus millors moments, és superat per un poeta.

“El dolç repòs”, recull antològic de les poesies de Joan Arús (Editorial Catalana; Biblioteca Literària. 1927)

Joan Arús, escriptor fecund, és un dels nostres poetes més discrets. Poeta regular, la seva obra no està, ni molt menys, feta d'alts i baixos, de salts desconcertadors; ben al contrari, és una poesia normal, límpida, dolça, que aguanta sempre el mateix to amable i delicat. No vol dir, això, és clar, que tota

la seva obra és idèntica de valor; no, això no seria possible. Però els salt són petits, gairebé inapreciables; Joan Arús no és un d'aquells poetes que té coses excel·lents al costat de coses molt mediocres i d'altres francament inacceptables, no. Joan Arús és el poeta de la discreció, per excel·lència; això és el millor elogi que podem fer-li.

Tots els seus llibres són fins, delicats, deliciosos, candis. No volem citar-ne cap perquè no pugui semblar—cosa que estaria ben lluny de la nostra intenció—que li donem preferència als altres.

Ara, l'"Editorial Catalana", prosseguint la noble tasca de donar a conèixer antologies dels nostres poetes al costat de les novel·les i contes nacionals i estrangers, ens ha ofert "El dolç repòs". El títol és una veritable troballa; és el títol que més s'escau amb el temperament i amb l'obra del poeta sabadellenc.

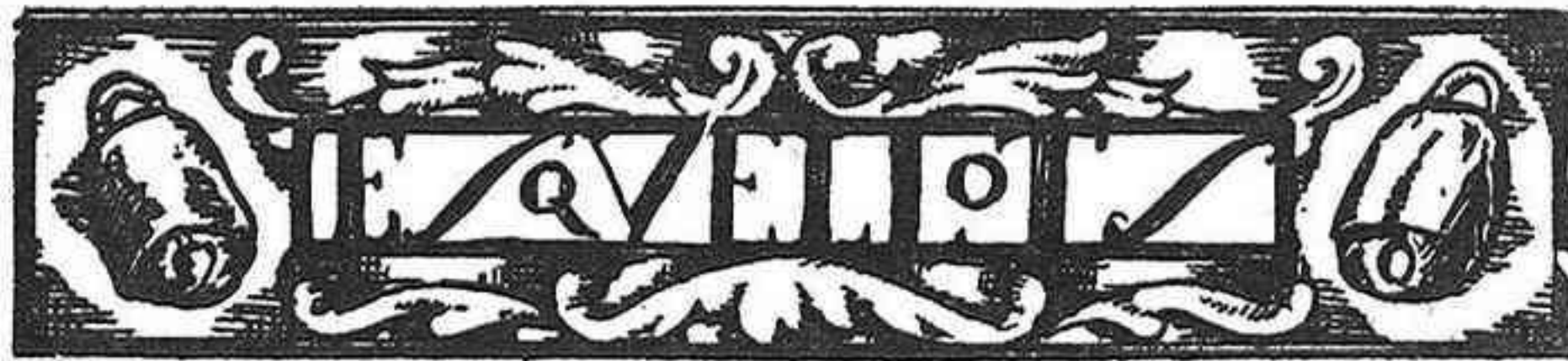
Llegint "El dolç repòs" En Joan Arús es presenta amb tota la seva valor artística. Es una tria molt ben feta, de la qual han estat excloses les poesies més fluixes—més fluixes dins la gran regularitat—del poeta. Llegint "El dolç repòs", el lector català veurà bé En Joan Arús. La tasca de l'"Editorial Catalana", doncs, ha estat altament meritòria.

Les novel·les de Blasco Ibàñez

S'han exhaurit completament els primers tiratges de les novel·les de Blasco Ibàñez, "La barraca" i "Flor de maig", traduïdes al català per Miquel Duràn.

Veient l'èxit assolit per les esmentades novel·les, que han portat per tot el món, vertides a diversos idiomes, els personatges, el paisatge i els costums d'una de les terres de llengua catalana, s'ha fet un nou tiratge de "Flor de maig" i "La Barraca".

ALPHA

L'alcalde d'Olost de Llusanès ha publicat un bàndol prohibint el joc del futbol pels carrers i les places del poble.

A Barcelona no sabem que s'hagi publicat cap bàndol d'aquest mena. Sembla, tanmateix, pels espectacles futbolístics que sovint veiem pels carrers, que el bàndol que s'hagi publicat és invitant a tots els minyons i xòfers de parada a practicar-lo.

Nosaltres, no ens n'amaguem, som uns partidaris decidits del noble joc de la guitza, però, a vegades, per a esquivar d'ésser portats a la casa de socors, els jugadors ciutadans de la pilota, ens obliguen a fer cada tomb!

❖

Una comissió va demanar al governador que deixés un petit marge a l'hora d'acabar els espectacles.

A nosaltres ens sembla que la una de la nit és prou tard perquè s'acabin. Perllongar-los més fins i tot és fer que la gent que matina una mica no hi pugui assistir.

El que caldria és, tot i no allargant l'hora d'acabar, perdonar les multes quan una causa comprensible els hagués retardat uns quants minuts.

❖

Ha mort Vázquez de Mella. La seva mort, com la de tot ésser humà, ens inspira sentiment i respecte. Però, voleu dir que és certa la notícia? Voleu dir que no feia molts anys,

molts anys que ja s'havia mort? Nosaltres no ens recordàvem que existís i ens semblava que la seva vida i les seves idees les havíem llegit en una Història d'Espanya, al capítol corresponent a l'Edat Mitja.

❖

Diu que s'estén en gran manera l'ús del casquet estudiantil. Es, fins avui, la reforma més transcendental que s'ha fet a la Universitat.

❖

En un diari del matí veiem la fotografia de dues desconegudes senyores. El diari del matí, molt seriosament, ens fa saber que han heretat 150.000 dòlars d'un oncle d'Amèrica.

Ja és una notícia interessant!

❖

A Santiago Rusiñol, el nostre gran amic, el nostre gran artista, li han robat una joia valorada en 20.000 pessetes..

No sempre han d'ésser els banquers els robats, els que presumeixen d'ésser robats. Alguna vegada els hi havia de tocar als artistes!

❖

Ha mort Joaquim de Pastors. Joaquim de Pastors era un amic nostre, un amic de tothom, un gran senyor i un periodista molt estimable. Joaquim de Pastors ha mort en una situació tristíssima. ¡Etra digna de millor sort.

Amb una sincera emoció donem aquesta nota.

Descansi en pau l'estimat amic.

❖

Hem observat que el públic de les butaques dels nostres teatres, públic senyor, no aplaudeix.

Això, per què? A Berlín, a París, a Milà, els senyors també aplaudeixen.

Per què no aplaudeixen aquí? Serà per què no són senyors? Serà perquè tan sols en van disfressats?

❖

S'ha parlat, molts dies passats, a la premsa, del "Cercle de Caçadors", amb motiu del seu canvi d'estatge. Es una institució, aquesta del "Cercle de Caçadors", que sempre ens ha intrigat molt.

Abans, la seva existència, era comprensible perquè sinó caçaven, almenys jugaven a la ruleta. Ara que la ruleta és prohibida, la gent es pregunta intrigada:

—A què deuen dedicar-se?

No és cap secret per a ningú que cap d'ells no sap disparar una escopeta; que a molts, el soroll dels trets, els dona espant i que l'olor de pólvora els fa migranya. La majoria no han vist ni el camp ni la muntanya. No estimen, generalment, altre verd que el de la taula de joc. (Diu, però, que a alguns d'ells també el sagrada l'escarola.)

Què fan, doncs, els bons caçadors de la Plaça de Catalunya? Fan alguna cosa més transcendental que Tartarí. Us ho diré en secret: cacen mosques.

F. G.: Els vostres ninots no són per a fer-ne acudir cap d'agudeses.—E. S. G.: El treball en prosa ha arribat massa tard. Els versos són massa incorrectes.—T. T.: Home, això de voler-nos fer servir de mitjancera!...—J. R. C.: Amirà aviat.—F. i G.: Massa del temps dels nostres besavis.—P. M.: Procurarem complaure'us.

E. PLANAS

Els Pardals de la Rambla

CONTES

II edició augmentada amb més romansos i un grapat de ninots

Preu: 3 pessetes

OBRA NOVA D'EN DOMENECH DE BELLMUNT

Del Paral·lel a Montmartre

Preu: Pessetes 3'50

Colección Diamante

Van publicados 125 tomos

1. R. de Campeaner. Doloras, 1. ^a serie.	35. José Estremera. Fábulas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.	100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
2. — Doloras, 2. ^a serie.	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.	101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
3. — Humoradas y cantares.	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	66. Vital Aza. Pamplinas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
4. — Pequeños poemas, 1. ^a serie	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
5. — Pequeños poemas, 2. ^a serie	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.	68. E. Gómez Garrillo. Tristes idillos	104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
6. — Pequeños poemas, 3. ^a serie	40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	105. Antología taurina
7. — Colón, poema.	41. Jacinto Laballa. Novelas intil-	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.	106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.	42. } mas.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.	43. Fr. ^a Sarasate de Mena. Cuentos vascongados	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
10. — El Licenciado Torralba.	44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.	73. F. Barado. En la brecha.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
11. — Poesías y Fábulas, 1. ^a serie	45. Charles de Bernard. La casa de los amantes.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	110. M. Sarmento. Así.
12. — Poesías y Fábulas, 2. ^a serie	46. Eugenio Sue. La Condessa de Lagarde.	75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de Paris.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	48. J. López Valderrama (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepin. Muerto de amor	113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	49. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstol. Venid á mí...	114. Jorge Manrique. Poesias.
16. A. Pérez Navea. Los humildes.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	80. Enrique Murger. Elena.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	52. J. Ortega Munilla. Fina.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	53. F. Salazar. Algo de todo.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.	54. Mariano de Oavia. Cuentos en guerrilla.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.	119. E. Marquina. Juglarías.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
22. J. M. Mathou. ¡Rataplan!	56. Francisco Aloántara. Córdoba.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	121. S. Rusñol. Hojas de la vida.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	86. A. Pestana (Gal). Cuentos.	122. F. de Lamartine. Rafael.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.	58. López Silva. De rompe y rasga.	87. Angel Guerra. Al sol.	123. A. Karr. El perro de Sir John
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	124. E. Zamacois. Rick.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	89. E. de Amlols. Aire y Luz.	125. A. de Lamartine, Graziella.
27. J. López Silva. Migajas.	61. L. Taboada. Colección de tipos.	90. L. Garcia de Giner. Valentina.	
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos	62. Beaumarhals. El Barbero de Sevilla.	91. E. de Amlols. Manchas de color.	
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.		93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.	
1. M. Matoses (Gorzuelo). ¡Aleluyas finas!		94. Obras menores de Cervantes.	
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).		95. Obras menores de Cervantes.	
3. } A. Flores. Doce españoles de		96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.	
4. } brocha gorda.		97. Voltaire. Cándido.	
		98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.	
		99. J. Benavente. Teatro rápido.	

Precio de cada tomo: Ptas. 0'60

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorga rebaixes.

ELS QUE CANVIEN...

...i els que no canvien per temps que passi.